

Raadsvoorstel

Voorstel aan de raad van de gemeente Noardeast-Fryslân

Jaartal + zaaknummer	: 2025 / 2025-169663
Raadsvergadering d.d.	: 29 januari 2026
Portefeuillehouder	: M. Prins
Programma	: (4) Wurk, bedriuw en rekreaasje
Programmaonderdeel	: Faciliteren en ondersteunen van programma Friese Waddenkust
Cluster	: Omjouwing & Ekonomy
Onderwerp	: Toekomstbestendige Waddenkust en aanvraag Investeringskader Waddengebied (IKW).
Begrotingswijziging	: Nee

Voorgesteld raadsbesluit

1. Kennis te nemen van het gemeentelijk Kompas Waddenkust Noardeast-Fryslân 2030 als kader voor een evenredige verdeling van de gelden van ontwikkelfonds over de hele Waddenkust van Noardeast-Fryslân.
2. Geen wensen of bedenkingen in te brengen tegen het Kompas Waddenkust Noardeast-Fryslân.

Inleiding

Op 12 december 2025 is uw raad per brief geïnformeerd over de situatie rondom de Stichting Holwerd aan Zee en de aanpak voor de structuurversterkende maatregelen aan de Waddenkust. Om te komen tot een gerichte aanpak voor het kustgebied, is gewerkt aan een gemeentelijk Kompas voor de Waddenkust. Dit Kompas (zie bijlage) dient als basis en toetsingskader voor toekomstige ontwikkelingen.

Langs de hele Friese Waddenkust spelen talrijke opgaven en kansen. Alle grote maatschappelijke opgaven (zoals klimaatadaptatie, energietransitie, waterbeheer, behoud biodiversiteit, bereikbaarheid en leefbaarheid) raken het wonen en werken het gebied. Door de onderlinge verbondenheid en de bijzondere aard van het Waddengebied vraagt dit een samenhangende aanpak. Het doel van deze aanpak is te komen tot structuurversterkende maatregelen en verbetering van de leefbaarheid aan onze Waddenkust.

In de afgelopen jaren is met de zeven partijen binnen de gezamenlijke aanpak vanuit de dijkversterking gewerkt aan een integraal inpassingsplan voor de kuststrook door middel van een gebiedsproces. Mede door voor ons onacceptabele binnendijkse eisen voor compensatie van de groene dijk is dat niet geslaagd. Het waterschap is zelfstandig verder gegaan met de voorbereidingen voor de dijkversterking. De stuurgroep 1DYK is beëindigd. Op woensdag 10 december 2025 is in het Bestuurlijk Overleg Fries Programma Waddenkust (FPW) besloten dat de naam 1DYK niet meer gebruikt wordt voor het gebiedsproces. De overheden met de provincie als trekker gaan het gebiedsproces een vervolg geven binnen het FPW.

Ook zijn op dit moment boven onze eigen mogelijkheden van de regiodeal, financieringsmogelijkheden beschikbaar die eerder bestemd waren voor HAZ voor concrete maatregelen in bovengenoemde opgaven en transitie. Na het stuklopen van een gezamenlijke aanpak vanuit de dijkversterking (1DYK) willen we nu naar concrete maatregelen en projecten via het Fries Programma Waddenkust (FPW). Een samenwerkingsverband van de Fryske overheden wat eerder ook de basis was voor gezamenlijke aanpak vanuit de dijkversterking. Bestaande uit Provinsje Fryslân, Wetterskip Fryslân, gemeente Waadhoeke en gemeente Noardeast-Fryslân.

Om optimaal resultaat te behalen willen we gezamenlijk, als gemeenten, waterschap en provincie, samen met IKW een Uitvoeringsprogramma voor een toekomstbestendige Waddenkust maken. Dat programma is de basis voor een brede IKW aanvraag.

Beoogd effect

Een door de raad gedragen visie over de besteding van de voormalige HAZ gelden, ten behoeve van het uitvoeringsprogramma Waddenkust.

Voor november 2026 een gedragen Uitvoeringsprogramma voor een toekomstbestendige Fryske Waddenkust gereed te hebben.

Argumenten

1.1 Het voorstel past in het ingezet beleid.

Op 17 oktober 2024 heeft de gemeenteraad bij het beëindigen van het project Holwerd aan Zee besloten om te komen tot een “Ontwikkelfonds voor gebiedsgerichte ontwikkeling in de kuststrook van de gemeente”, verder te noemen: “Kustfonds”. Het idee was om via een Omgevingsprogramma voor het kustgebied van Noardeast-Fryslân de uitvoering en uitwerking van dit Kustfonds vorm te geven. Een belangrijk argument daarbij was om te (blijven) streven naar behoud van voorzieningen en het werken aan versterking van de leefbaarheid, werkgelegenheid en economische vitaliteit in en rond de dorpen in ons kustgebied. Door middel van het Kompas Waddenkust Noardeast-Fryslân 2030 worden richtinggevende kaders meegegeven om initiatieven uit toekomstige gebiedsprocessen te kunnen beoordelen en waarderen. Daarmee krijgt het Kompas een kaderstellende rol bij de uitvoering en uitwerking van het Kustfonds.

1.2 Het voorstel wordt versterkt door de samenwerking in het FPW.

Binnen de samenwerking van Friese overheden aan de Waddenkust, het Fries Programma Waddenkust en het IKW wordt nu gewerkt aan een Uitvoeringsprogramma en daaruit voortkomende IKW aanvraag. Op deze manier wordt concreet gewerkt naar een toekomstbestendige Waddenkust. Hierbij is het van belang de raad te informeren ten behoeve van zijn uiteindelijke besluitvorming over de inzet en de besteding van de gemeentelijke gelden voor de gebiedsgerichte ontwikkeling van de kuststrook.

1.3 Het gemeentelijke Kompas Waddenkust vormt het toetsingskader voor de uitvoering.

In het proces om te komen tot een uitvoeringprogramma en IKW aanvraag, wordt gebruik gemaakt van wat er aan wensen en opgaven in het gebied is opgehaald. Hieruit wordt een inventarisatielijst opgesteld die in een later stadium aan uw raad wordt voorgelegd. Om richting te geven aan de juiste ontwikkelingen (integraal, structureel en evenredig) voor onze gemeente, dient het gemeentelijk Kompas Waddenkust Noardeast-Fryslân 2030 opgesteld (zie bijlage) als richtinggevend (toetsings)kader en visie voor toekomstige ontwikkelingen en maatregelen.

2.1 Naar een uitvoeringsprogramma Friese Waddenkust.

Er zijn kansen om het ontwikkelfonds te vermeerderen met provinciale middelen. In het voorjaar 2026 neemt de provincie naar verwachting een besluit over de provinciale gelden voor de Waddenkust. Het voorstel is deze beschikbaar te stellen voor de gebiedsprocessen aan de Waddenkust. De provinciale middelen zijn bestemd voor het kustgebied van de gemeente Noardeast-Fryslân.

Door deze gelden grotendeels te gebruiken voor cofinanciering in een IKW aanvraag kan samen met de andere partijen het gemeentelijke budget uit het Ontwikkelfonds verdubbeld worden. Vanuit het FPW, met hulp van het IKW, wordt capaciteit gezet op het maken van een Uitvoeringprogramma voor de Friese Waddenkust. Dit is exclusief het gebied van Harlingen (heeft een eigen proces) en gemeente Súdwest-Fryslân (hebben geen projecten). De betrokken overheidspartijen werken daarin samen met de hulp van een extern adviesbureau.

Toetsing aan Omgevingsvisie

Het gemeentelijke Kompas Waddenkust Noardeast-Fryslân 2030 is geheel gebaseerd op de vastgestelde gemeentelijke omgevingsvisie.

Kanttelingen en risico's

Prioritaire positie Holwert.

In het te vormen gezamenlijke uitvoeringsprogramma zal er ruimte nodig zijn voor een prioritaire positie voor Holwert en omgeving. De middelen die daarvoor vrijkomen, komen voort uit de oude regiodeal “HAZ”. Hoe deze prioritaire positie vorm en inhoud krijgt is nog niet bepaald door het College.

Financiën

Aan het vaststellen van het Kompas zijn geen financiële consequenties verbonden.

Vervolg en planning

In de loop van 2026 wordt een concreet voorstel opgeleverd met maatregelen en ontwikkelingen voor de gemeente Noardeast-Fryslân. In mei 2026 zal dit voorstel aan de Raad worden voorgelegd. Voor juli 2026 moet de IKW aanvraag voor de Waddenkust in concept gereed zijn. Het definitieve voorstel zal voor november 2026 gereed zijn.

Communicatie + Participatie

De gemeentelijke communicatie wordt georganiseerd via de bestaande interne werkgroep. Ook met aandacht voor externe communicatie naar overige partijen, bewoners en initiatiefnemers.

Bijlagen

- Kompas Waddenkust Noardeast-Fryslân 2030.

Dokkum, 6 januari 2026

Burgemeester en wethouders van de gemeente Noardeast-Fryslân,

de secretaris, H.J.C.M Verbunt MBA

de burgemeester, mr. J.G. Kramer

De raad van de gemeente Noardeast-Fryslân,

gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders d.d. 6 januari 2026;

Besluit:

1. Kennis te nemen van het gemeentelijk Kompas Waddenkust Noardeast-Fryslân 2030 als kader voor een evenredige verdeling van de gelden van ontwikkelfonds over de hele Waddenkust van Noardeast-Fryslân.
2. Als wens in te brengen bij het Kompas Waddenkunst Noardeast-Fryslân dat de prioritaire positie van Holwert daarin expliciet wordt opgenomen.

Aldus besloten door de raad van de gemeente Noardeast-Fryslân in zijn openbare vergadering d.d. 29 januari 2026.

De raad voornoemd,
de griffier,

de voorzitter,

mr. S.K. Dijkstra

mr. J.G. Kramer